

Våler kommune

Forsvarsdepartementet

Att.: Forsvarsminister Odd Roger Enoksen

Postboks 8126 Dep
0032 Oslo

postmottak@fd.dep.no

Våler, 29. oktober 2021

INNSPILL TIL STATSBUJSJETT VEDRØRENDE FEIL I PROP. 1 S PLANFORUTSETNINGER MHT KOSTNADER FORBUNDET MED ETABLERING AV EN FELLES REKRUTTSKOLE

Våler kommune finner behov for å poengtere og informere statsråden om følgende:

1. Det fremkommer i Prop. 1 S (2021-2022) fra Forsvarsdepartementet at det i utredningsarbeidet mhp beregning av antall rekrutter og dermed også investeringsbehovet ved etablering av en felles rekruttskole foreligger en tvetydighet fra statsråd (Bakke-Jensen) i kommunikasjonen med Stortinget i behandlingen av ny Langtidsplan for forsvarssektoren, Prop. 14 S (2020-2021). Her angis det et kapasitetsbehov for 1.100 rekrutter samtidig ved Terningmoen. Dette tallet er ifm Prop.1 S (2021-2022) nå oppjustert til 1.600. Hæren på sin side opererer med tallforutsetninger som avviker fra dette. Sjefen for Hæren uttalte i januar 2021 til media at behovet er 1.700 forlegningsplasser, og at man trenger å etablere 1.200 nye plasser i tillegg til de 500 plassene som foreligger. I ettertid har Hæren oppjustert behovet ytterligere til ca. 2.000 plasser. I tillegg til forlegningsplasser vil det også være behov for nye EBA-kapasiteter til undervisning, idrett, messer, kontorer, depoter, osv. En utvidelse basert på 1.600 (over tre ganger så mange vernepliktige ift 2019 nivået) eller ca. 2.000 soldater og rekrutter (over fire ganger økning ift 2019 nivået) vil få betydelige økonomiske, drifts og miljømessige konsekvenser. Investeringskostnadene vil minimum kreve 1 milliard kroner (dvs. 65% over forutsetningen i Prop. 14 S (2020-2021)), men mest sannsynlig vil investeringene beløpe seg til nærmere 2 milliarder kroner. Det synes derfor åpenbart at det kreves en ny og grundig utredning av behov, kostnader og konsekvenser for vedtaket om å samle det vesentligste av Hærens rekruttutdanning på Terningmoen.

Våler kommune sitt synspunkt bekrefter og underbygger de merknader Senterpartiet ga under komitebehandlingen av Langtidsmeldingen i november 2020, pkt 3.7.4. Antall rekrutter viser seg å være betydelig underestimert og kostnader for alternativ lokasjon – dersom dette tilskrives Haslemoen – på kr 1,5 milliarder er i høyeste grad misvisende i plandokumentet. Den anslåtte investeringen på kr 340 millioner på Terningmoen for en økning til 1.100 rekrutter som Langtidsplanen foreslo var åpenbart for lave. Hærens nåværende estimat på 2.000 forlegningsplasser for rekrutter og vernepliktige på Terningmoen bør legges til grunn. Dette endrer kostnadsbildet og kompleksiteten ved gjennomføringen dramatisk i forhold til tidligere forutsetninger og vi mener derfor at planforutsetningene i Langtidsmeldingen Prop. 14 S (2020-2021) og i Prop. 1 S (2021-2022) derfor ikke kan legges til grunn, men må utføres på nytt.

2. Bruk av Haslemoen som supplement til Terningmoen bør derfor være mer aktuelt enn noen gang. Haslemoen ligger 30 minutter kjøring syd for Terningmoen med forlegningskapasitet og utdanningsfasiliteter til 800 rekrutter eller flere. Ved å ta i bruk Haslemoen slipper Forsvaret nye EBA-investeringer for 800 rekrutter. Leir- og øvingsområde eies i dag av Våler kommune og Haslemoen as. Forsvaret har i de senere årene i økende grad anvendt Haslemoen, noe som også bekrefter manglende kapasiteter på Rena og Terningmoen. Haslemoen as og Våler kommune har mottatt meget gode tilbakemeldinger fra Forsvaret og allierte styrker som har benyttet Haslemoen. Våler kommune er meget godt fornøyd med samarbeidsmodellen med Haslemoen as og mener denne kommunal-private samarbeidsmodellen danner en unik mulighet til å fremme fleksible og kosteffektive løsninger for Forsvaret som inkluderer høy kvalitet på de tjenester som tilbys. Vi mener derfor at den mest kosteffektive løsning for Forsvaret på kort og lang sikt er en rekruttskole hvor både Terningmoen og Haslemoen benyttes, og organiseres under felles ledelse. Dette vil redusere risiko for feilinvesteringer, øker handlefriheten og gir forsvar og totalforsvar tilgang til skytebaner og øvingsområder som ellers vil bli avhendet (solgt og oppdyrket) hvis ikke forsvar inngår et forpliktende samarbeid om bruk av Haslemoen. Det synes også å være åpenbare samfunnsmessige og miljømessige gevinster ved gjenbruk av Haslemoen fremfor nye betydelige EBA-investeringer på Terningmoen alene. I tillegg vil Haslemoen som avdeling til Terningmoen skape nye arbeidsplasser lokalt.

3. Som nevnt vedtok Stortinget ifm behandlingen av Prop. 1 (20-2021) i vedtak 131, 1. desember 2020: «*Stortinget ber regjeringen utrede og benytte Haslemoen og Drevjamoen som supplement til rekruttskolen som lokaliseres på Terningmoen, og på egnet måte komme tilbake til dette i forbindelse med Prop. 1 S (2021-2022)*». Regjeringen Solberg har ikke svart ut dette vedtaket og angir at de vil komme tilbake til Stortinget med et helhetlig forslag.

4. Våler kommune har tidligere henvendt seg til Stortinget og bedt om at Haslemoen tas med i en vurdering for å se på om det er kostnadseffektivt for forsvar å benytte Haslemoen som et supplement til rekruttskole på Terningmoen. De vesentlige endringer i planforutsetningene ved Terningmoen og Stortingets vedtak om at Haslemoen og Drevjamoen skal utredes som supplement til Terningmoen, viser klart at det nå er behov for en konseptvalgutredning som belyser, drøfter og foreslår ulike løsningsalternativer hvor kosteffektivitet for Forsvaret samt miljø- og samfunnsøkonomiske forhold også vektlegges.

Vi er gjort kjent med at Forsvarsbygg er i ferd med å gjennomføre en utredning. Vår bekymring er at denne utredningen ikke fullt ut tar innover seg de vesentlig endrede planforutsetningene på Terningmoen, og at hverken Haslemoen og/eller Drevjamoen tas inn som alternative løsninger.

5. Vi registrerer at Prop 1 S (2021-2022) foreslår en bevilging på inntil kr 22 millioner for fasiliteter for økt kapasitet til rekruttskole på Terningmoen. Å fremskaffe økt forlegningskapasitet på Terningmoen i 2022 kan kun gjennomføres ved anskaffelse av midlertidig forlegninger i form av brakkerigger/tilsvarende eller å pusse opp gammel infrastruktur. Før forslaget til denne bevillingen besluttet bør det vurderes om det er en bedre løsning på kort sikt å benytte disse midlene til å leie ledig forlegningskapasitet på Haslemoen. Haslemoen har som nevnt kapasitet til å ta imot 800 rekrutter på kort varsel.

Våler kommune sammen med vår samarbeidspartner Haslemoen as står til statsrådets disposisjon for en nærmere orientering og underbyggelse av våre beregninger ved behov.

Med vennlig hilsen

Våler kommune

Elin Østeberg

Vara-ordfører (SP)